

CONTACT

BLAD

Historische Vereniging

Barendrecht

10e Jaargang nr. 37

december 1988

PRETTIGE FEESTDAGEN

HISTORISCHE VERENIGING BARENDRECHT

2e Barendrechtseweg 181, 2991 GK Barendrecht
tel. 01806 - 18142

Tentoonstellingsruimte: Singel 32, tel. 16059

Open: woensdag-, vrijdag- en zaterdagmiddag van
15.00 - 17.00 uur

+::+::+::+::+

Hr. G. van der Schoor - erevoorzitter

+::+::+::+::+

BESTUUR

Hr. M. Zoutendijk - voorzitter
Oranjestraat 2a
tel. 14200

Mw. J.W.E. Kouw - secretaris
Singel 32
tel. 16059

Hr. C.J.A. Volgering - penningmeester
Jacoba Pompevliet 63
tel. 15768

Hr. P. van Bergeijk - lid
Ziedewijdsedijk 59
tel. 12252

Hr. W.M. Groenenboom - lid
Voordijk 267
tel. 12617

Mw. G. van Straaten-Kamper - lid
Stationsweg 2
tel. 14825

+::+::+::+::+

LEDENADMINISTRATIE

Hr. A.M. Overwater
Jaagpad 65
tel. 12152

+::+::+::+::+

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen uit het
Contactblad is slechts toegestaan na schriftelijke
toestemming van de redactie

+::+::+::+::+

VAN DE REDACTIE

Met de feestdagen in het vooruitzicht krijgt U dit keer een omvangrijker Contactblad in handen dan gewoonlijk. Belangrijke onderwerpen vormen de inhoud. Te beginnen op blz. 7 met de derde en laatste bijdrage van de heer Groenenboom

over zijn voorgeslacht.

De heer A.C. den Otter vond in het Rijksarchief in Utrecht een akte die betrekking heeft op Carnisse. De heer Van Veelen geeft op blz. 20 e.v. een vertaling van deze, oorspronkelijk in het Latijn gestelde akte. Tevens voegt hij nog de vertaling van twee akten toe uit 1272 en 1273, die betrekking hebben op het in leen geven van "de tiend van tien hoeven in het ambacht Carnisse" aan Daniel van Merwede.

Ook van zijn hand is de bijdrage "De Plaats van de oudste kerk van Barendrecht" (blz. 25).

Waar de grens tussen Oost-Barendrecht en Heerjansdam heeft gelegen, kwam te voorschijn uit het Heerlijkheidsarchief van Oost-Barendrecht. De heer Oldenhof heeft twee akten, resp. uit 1619 en 1698, opgetekend, compleet met een door landmeter Mattheus van Nispen in 1698 vervaardigde kaart (blz. 13).

Mevrouw Eijkenaar kijkt op blz. 27 nog even terug naar Monumentendag 1988.

De heer Overwater besteedt aandacht aan een 70-jarig huwelijksfeest van een oud-Barendrechter op blz. 28.

Ongetwijfeld heeft U reeds kennis genomen van het verschijnen van het boek over de Barendrechtse brug van de heer P.J. Pot. In ons volgende nummer zal hieraan meer aandacht worden besteed; dit door plaatsgebrek in dit nummer.

NEGEN JAAR REDACTIELID ...

Reeds in Contactblad nr. 16 van september 1983 liet de heer Van Herwerden weten, dat hij "in ernst" stopte met de redactionele werkzaamheden. Een opvolg(st)er werd gezocht. En al in het volgende nummer zette mevrouw Eijkenaar haar eerste schrede op het redactionele pad. Aanleiding voor de heer Van Herwerden om nog op de achtergrond werkzaam te blijven tot zij was ingewerkt.

Vanaf deze achtergrond kwamen nog heel wat bijdragen, waaronder de vierdelige serie "Ruim honderd jaar spoor in en om Barendrecht" en de verscheidene onderwerpen die aan de orde kwamen in de rubriek Naar aanleiding van Maar nu, na gedurende 34 nummers te hebben meegedraaid, heeft hij de wens te kennen gegeven definitief zijn medewerking te willen beëindigen.

Als één van de twee redactieleden van het eerste uur (beter vanaf het derde nummer) wil ik U hierbij danken voor het prettige samenwerken in de afgelopen negen jaar. Een samenwerking, die soms bestond uit een telefoontje als ik weleens twijfelde aan de aangereikte kopij, soms een snel overleg aangaande een op het laatste ogenblik nog boven water gekomen gegeven; en op die wijze kwam er weer een Contactblad van de pers.

Als secretaris van de HVB wil ik U namens het bestuur danken voor de langdurige medewerking aan ons "visitekaartje" en Uw publikaties hierin. Deze laatste hebben ertoe bijgedragen, dat er weer stukjes van de Barendrechtse historie zwart op wit kwamen en op die wijze zullen worden bewaard.

Mag ik tot besluit een uitspraak van U zelf herhalen om de gewezen samenwerking nog eens te benadrukken?

"Hoe vanzelfsprekend komen de dingen toch tot stand, bij een goede verstandhouding, waarover je nooit eens nadenkt dat die er is!"

J.W.E. Kouw

WIE? O WIE???

Wanneer U het voorgaande heeft gelezen, zult U begrijpen, dat de plaats van de heer Van Herwerden weer bezet zal moeten worden.

Wie zou er iets voor voelen om mee te helpen bij het tot stand komen van ons blad?

Wilt U meer informatie hebben? Ondergetekende is gaarne bereid deze te verstrekken.

J.W.E. Kouw

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Huisvesting

Al geruime tijd is er niets meer geschreven over onze toekomstige vestiging in de kelder van de nieuwbouw van het gemeentehuis. Zoals U van buitenaf kunt zien nadert het gebouw zijn voltooiing. Onze plannen wat betreft de indeling zijn in het bezit van B en W. Of alles komt zoals wij het ons hebben voorgesteld is op dit moment nog niet bekend. Ook over het tijdstip waarop wij de ruimte kunnen betrekken weten we nog niets. Misschien is in het maartnummer meer te melden. Dus nog even geduld.

Vlag

Als het zover is dat we volgend jaar ons nieuwe onderkomen kunnen betrekken gaat vanzelfsprekend de vlag uit! Het zou dan een leuk gezicht zijn, als naast het rood, wit, blauw ook een eigen verenigingsvlag zou wapperen. We denken dan bijvoorbeeld aan de drie wapens van Oost- en West-Barendrecht en Carnisse op een witte of gekleurde ondergrond. Vanzelfsprekend mag het ook iets anders zijn, als de band met het verleden maar wordt weergegeven. Wie heeft er een goed idee? En wie willen zich inzetten voor de uitvoering van een, in overleg met het bestuur, ontstaan idee? Gaarne Uw reactie aan ondergetekende.

J.W.E. Kouw

Betaling lidmaatschap

Dit keer ontvangt U reeds in december de acceptgirokaart voor de betaling van Uw lidmaatschap 1989. De verzending in maart bleek op diverse bezwaren te stuiten, zodat het bestuur heeft besloten de acceptgirokaart in de toekomst bij het decembernummer te voegen. Wij vertrouwen erop, dat deze verandering bij U geen bezwaren zal opleveren.

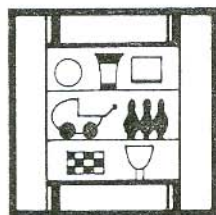

NIEUWE LEDEN

Met de aanmelding van de onderstaande nieuwe leden kwam het totaal op 352.

26- 8:	Hr. A. Rodenburg	Barendrecht
17- 9:	" IJ. Roobol	Rotterdam
23- 9:	" L.H. Groenenboom	Rijsoord
26- 9:	" M.P. v.d. Schee	Barendrecht
3-10:	" L.J. van Leeuwen	Rotterdam
19-10:	Mw. M.E. de Klerk-den Otter	Barendrecht
9-11:	" A.J. v.d. Pas-Blinde	Heerjansdam
16-11:	Hr. B. Schooljan	Barendrecht

WERKGROEP TENTOONSTELLINGEN

Het lijkt al weer een hele tijd geleden: Open Monumentendag 1988; toch sloot de tentoonstelling over "ons vergane monument de Barendrechtse brug" pas op 29 oktober.

Op 17 september kwamen tegen de tweehonderd belangstellende (172 die ons "gastenboek" tekenden) naar de kelder aan de Singel. Hieronder veel jongeren, die ijverig de antwoorden zochten op de laatste twee vragen van de puzzelrit. Dat enkelen hun moeite beloond zagen bleek op 22 september, toen de prijzen in de tentoonstellingsruimte werden uitgereikt. Winnaar van de hoofdprijs, f 500,— aan waardebonnen, was de heer P. Groenenboom. De overige prijzen van f 100,— gingen naar W. en J. Hamminck, L. en A. van Bergeijk, fam. v.d. Schee en Peter Groenenboom. Verder werd nog een groot aantal prijzen van f 50,— en f 10,— toegekend.

Alom werd deze Monumentendag, vol evenementen, gewaardeerd; niet alleen door de Barendrechtse bevolking, maar ook door velen van buiten ons dorp.

Tot 29 oktober was de tentoonstelling nog te bezichtigen. Het bleef nu wat rustiger. In totaal kwamen zo'n 250 personen kijken naar de verzameling.

Rest ons nog alle mensen te danken, die zo vriendelijk waren ons foto's en voorwerpen voor deze expositie in bruikleen af te staan. Diverse foto's die we ontvingen mogen we

behouden, zodat ons archief Barendrechtse brug ook weer is uitgebreid.

Nu de volgende tentoonstelling. Omdat bij de Open Monumentendag de vijftigjarige brandweer nauw werd betrokken, leek het ons juist om hieraan de volgende tentoonstelling te wijden.

We proberen op 17 december voor het eerst de deuren te openen. In ieder geval leest U in de plaatselijke bladen de juiste datum.

Ook voor deze tentoonstelling geldt: Heeft U nog een voorwerp, foto of andere documentatie betrekking hebbende op de Barendrechtse brandweer, mogen wij die dan van U lenen?

Voor Uw aanbiedingen: tel 16059.

////////////////////
OUDE FILMS BARENDRECHT
////////////////////

In de aankondiging in het vorige Contactblad over de oude films van Barendrecht, die zich nog in het Polygonarchief bevinden, is wel een zeer hoge prijs genoemd. Als prijs per sec. werd f 25,-- opgegeven. De komma is enigszins aan het wandelen gegaan, want de prijs is slechts f 2,50 per sec. Daardoor zijn we iets optimistischer geworden wat betreft de aanschaf.

U weet, dat de giftenbus in de tentoonstellingsruimte bestemd is voor de aankoop van de films.

Tijdens de afgelopen tentoonstelling ontvingen we f 57,65. Een beetje een teleurstellend resultaat bij een bezoekersaantal van rond de 250. Maar we hebben geduld!

Volgende keer meer!

C A D E A U - I D E E

.....

De naderende feestdagen zorgen bij U misschien ook weer voor de nodige cadeauproblemen. Bekijkt U onderstaande lijst eens; wellicht brengt die U op een idee.

Kleine Barendrechtse Historieën, f 15,--
Uitgegeven ter gelegenheid van het tienjarig
bestaan van de HVB

De Barendrechtse Doop- en Trouwakten in de f 15,--
17e Eeuw, A.M. Overwater

Memorieteksten in en om de Dorpskerk van Baren- f 10,--
drecht, A.M. Overwater

Detail van een kaart getekend door landmeter Jan
Potter tussen 1560 en 1590, voorstellende Dorpsstraat
met Kerk

Formaat 20 x 30 cm f 10,--

" 13 x 18 cm f 5,--

" 10 x 15 cm f 2,50

Geschenklidmaatschap Historische Vereniging
Barendrecht voor één jaar f 13,50

Kalender 1989 van de Stichting Ontwikkelings- f 6,--
samenwerking Barendrecht, Barendrecht in kleur

De artikelen zijn verkrijgbaar bij het secretariaat,
Singel 32.

's Avonds is er meestal iemand thuis. Wilt U overdag ko-
men belt U dan even van tevoren voor een afspraak, dan
komt U in ieder geval niet voor niets. (tel. 16059).

* KOPIJ VOOR HET MAARTNUMMER *
* 1989 S.V.P. INLEVEREN VOOR *
* 15 FEBRUARI 1989 *

GENEALOGIE GROENENBOOM. III.

De vorige keer zagen we, dat verscheidene kinderen van Jacob (tak A) en Leendert voor een groot nageslacht hebben gezorgd. Bij Gerrit (tak B), waarmee we nu verder willen gaan, ligt dat anders. Ja, bijna loopt deze stam in mannelijke lijn dood, Maar dan volgt er evenals in de natuur weer een geweldige "come back". Gerrit, 23 november 1687, trouwt op 3 november 1709 met de 35-jarige Maaïke Jongendijkgraaf, jongedochter van Carnisse. Vijf kinderen worden geboren, waarvan twee dochters en slechts één zoon, namelijk Willem, blijven leven. Deze Willem werd op 4 november 1714 geboren. Hij trouwt op 35-jarige leeftijd met Trijntje Lagendijk uit Charlois. Het huwelijk vond plaats op 4 mei 1749 en op 7 september van datzelfde jaar wordt hun zoon Gerrit geboren. Hij krijgt nog drie broers en vier zusters, maar alleen Soetje, Maaïke, Pleun en Gerrit blijven leven.

Gerrit trouwt op 24 mei 1798 met Maria Lems uit Caten-drecht. Drie zonen worden hen geboren, waarvan twee blijven leven: Willem en Huibrecht, resp. geboren op 9 september 1798 en 5 juni 1805. Als Gerrit overlijdt op 20 oktober 1815 hertrouwt Maria met Paulus Kleinjan. Als ook Maria haar ogen sluit, wordt het boerenbedrijf waarop zij woonden verkocht op verzoek van Willem, Huibrecht en Paulus. De verkoping vindt plaats op 21 maart 1830; hieronder bevonden zich een ruïne voor f 220,--, een vossbles f 168,--, een witbonte melkkoe f 110,--, een varken f 22, een Hollandse chais (tweewielig rijtuig) voor f 59,--. Bij elkaar 17 koeien, kalveren en varkens en 13 ha bouw- en weiland voor een bedrag van f 17 748,65. Paulus krijgt uit de nalatenschap een vierde gedeelte, Willem en Huibrecht samen drievierde gedeelte. Voor Paulus Kleinjan wordt gerekend, dat hij vanaf 1 januari 1830 de boerderij in zijn bezit had.

De oudste zoon Willem trouwt op 24-jarige leeftijd met Marijgje van Buiten, twee weken na het overlijden van haar eerste man Pieter Kuyvenhoven. Deze Pieter Kuyvenhoven en Marijgje van Buiten hadden het boerenbedrijf van Pleun Tempelaar gekocht (zie vorig artikel) en door het huwelijk van Marijgje met Willem, komt Willem op de boerderij Middeldijk 115.

Zij woonden hier van 3 mei 1823 tot 1 mei 1830. Dan verkopen zij de boerderij aan hun zwager Pieter Slavenburg, die getrouwd was met een zuster van Marijgje: Pietertje. De Van Buitens en Pieter Slavenburg woonden op de Koedood, Essendijk 15+17 (waar nu Lems en Stoik wonen). En dat werd het begin van drie generaties Slavenburgen tot 19 december 1925.

Willem en zijn vrouw verkopen de boerderij nadat Willem een maand eerder de erfenis van zijn ouders in zijn zak had gestoken. Waar Willem blijft is nog niet precies bekend, waarschijnlijk ergens aan de Voordijk. Wel heb ik gevonden, dat een Willem Groenenboom aan de Voordijk op nummer A 57 woont; of hij dat is moet nog blijken. Als iemand weet waar dat was, dan zou ik dat graag horen. Hij laat geen kinderen na en sterft op 49-jarige leeftijd. In 1925 kopen mijn vader en diens broer Huib de boerderij weer en tot en met vandaag zijn het opnieuw Groenenbomen die daar de scepter zwaaien.

De tweede zoon van Gerrit en Maria, Huibrecht, trouwt op 27 september 1828 met Jannetje Groeneweg. Zij overlijdt in april 1836 en is dan pas 29 jaar. Kort na haar overlijden wordt op 22 juni 1837 een familieraad gehouden. Het jongste kind, Marius, overlijdt kort na zijn moeder; verder worden als geboren genoemd: Gerrit, later vlasboer te Charlois, Willem, eveneens vlasboer te Charlois, Pieter, mijn overgrootvader, vlasboer op de Koedood, Cornelia, getrouwd met Pieter Pols, ook vlasboer in Charlois.

Huib trouwt voor de tweede keer met de dochter van de rijke heemraad van de polder Binnenland in Barendrecht, Maarten van Gent. Hij trouwt met haar buiten gemeenschap van goederen, doch met de bepaling, dat tussen hen gemeen zou zijn de revenuen en hunner wederzijds aangebrachte en nog aan te brengen goederen.

Uit het tweede huwelijk worden zes kinderen geboren, waarvan ik wil noemen Jansje of Jannetje, die eerst trouwt met Cornelis Klapwijk, melkboer in Pijnacker en na diens overlijden met Pieter van der Meer. Eerst zijn zij boer, daarna bakker aan de Charloische Lagendijk. Zo hebben de Van der Meeren een Groenenboom als over-, overgrootmoeder. Nog een zoon uit dat tweede huwelijk is Maarten. Hij en zijn zonen worden internationaal bekende groentehandelaren.

De zoon Huib werd wel de rabarberkoning van Nederland genoemd en van hem heb ik een met de hand geschreven verlies- en winstrekening uit 1918 van de tuinderij en varkensmesterij.

Huib en Jannetje Groeneweg en later Steintje woonden aan de Dordtsestraatweg. Op 3 november 1838 kocht Huib daar een huis met erf, schuur en bouwkeet en verder getimmerde, gelegen aan de Groote weg in de Oosthoek, voor f 1 000,--. Dat was schuin tegenover het tegenwoordige Zuiderziekenhuis, waar voor kort een bistro was. Ik zou over deze tak nog veel meer kunnen vertellen, van een Groenenboom die in z'n drift een jongen doodsloeg en andere wetenswaardigheden.

Er bestaan foto's, die het geheel completeren.

Maar laten we terugkeren naar Pieter, tweede zoon uit het eerste huwelijk. Hij werd geboren op 29 september 1834 en trouwde op 16 april 1858 met Janna Zeelenberg, dochter van Jochem Zeelenberg te 's-Gravenzande. Kort na de geboorte van Janna (12 december 1833) verhuist de familie Zeelenberg naar Maasland; daar zal Pieter haar ontmoet hebben of ze is in dienst geweest op een van de buitens aan de Dordtsestraatweg, waar haar vriend ook woonde.

Twaalf jaren na hun huwelijk kopen zij de boerderij aan de Korte Koedoodsedijk 1, waar nu Leen Gouw woont. Ze kopen de boerderij van Maria van Buiten, dan weduwe van Willem Groenenboom, resp. tante en oom van Pieter, voor f 1 600,--. Janna en Pieter hebben daar vanaf hun huwelijk gewoond, want hun kinderen zijn daar geboren. Pieter, of Pietje zoals hij werd genoemd, was een kleine man. Hij verdiende de boterham voor het gezin als karrijder of voerman en vlasboer, maar hij zal ook wel een paar koeien gehad hebben.

Karrijder hield in, dat naast de eigen produkten ook pakjes en boodschappen voor de afgelegen Koedoodsbewoners naar de stad werden gebracht of mee teruggenomen. Acht kinderen werden daar bij hen op de Binnen Koedood geboren. Vier hiervan overleden op de leeftijd van 1, 1½ en 15 jaar; het laatstgeboren kind Willem leefde slechts één maand en stierf op 28 juni 1870. Moeder Janna overleed enkele maanden later op 12 november, 37 jaar oud. Enkele maanden daarvoor hadden ze de

boerderij gekocht. Wat zal dat een moeilijke tijd geweest zijn voor overgrootvader Pieter. Maar hij moest en ging verder. De Groenenbomen, zei iemand uit de Jacobsstam eens tegen mij, zijn net trekhonden, altijd gaan. En inderdaad bij veel van onze naamgenoten vinden we deze eigenschap terug.

De vier zonen die het harde leven met hun vader moesten delen waren: Huib, Jochem, Jan en Gerrit. Huib trouwt met Antje Kaim uit Heerjansdam en hij blijft op de boerderij wonen. Jochem trouwt met Bastiaantje Hordijk uit Charlois. Hij is eerst wagenmakersleerling, daarna boer en dan vele jaren zetboer op de Roverstee voor Bart Wilton. Gerrit trouwt met de dochter van de kaasboer Admiraal uit Heerjansdam en wordt groentehandelaar en grossier aan de Goudsesingel in Rotterdam.

Jan trouwt met Adriaantje Breukhoven, dochter van Hugo Breukhoven en Pietertje van Essen, die vanaf april 1855 in het laatste huis op de Buiten Koedood woonden. Jan was geboren op 17 november 1863 en Adriaantje op 28 februari 1861. Hun huwelijk vond plaats op 21 juni 1888. Jan werkte op het land, maar hielp eveneens mee in de haven met het laden en lossen van schepen. Hij bezat later ook een paar koeien. Adriaantje had naast de zorg voor het gezin nog een winkeltje waar het nodige werd verkocht voor de buurtbewoners en de schippers die in de haven kwamen. In dat huis zijn hun eerste zes kinderen geboren. Daarna verhuizen ze naar de havenkant, waar later de familie Vermaas woonde. Vandaar weer naar de boerderij waar nu Klaas Groenenboom nog woont (Koedood 31). Het gezin telt inmiddels acht volwassen kinderen. De oudste zoon Pieter trouwt in 1918. De eerste wereldoorlog is voorbij en de economie leeft weer op. Jan voelt zich met vier zonen en drie dochters thuis nog sterk genoeg en koopt op 15 mei 1919 de kapitale Reestein-boerderij aan het eind van het Weegje in Rhoon, waar tegenwoordig de heer Van Hussen, ook lid van onze vereniging, met vrouw en kinderen woont.

Al spoedig trouwt de tweede zoon, Jan, en deze gaat naar de boerderij op de Koedood, die zij eens als gezin hebben verlaten. Drie jaar later trouwen weer twee kinderen, te weten Pietje en Arie. In het daaropvolgende jaar, 1923, wordt Arie onder druk van de economische omstandigheden melkhandelaar. Want, zeiden andere boeren op de Koedood tegen Jan sr. Is er nu niemand van jouw jongens, die

melkboer wil worden, zodat we onze melk zelf kunnen verkopen en op die manier één of twee centen meer kunnen ontvangen. Zo werd mijn vader melkhandelaar. Met zijn oudere getrouwde broer Piet gingen ze de straat op; in het eerste jaar verkochten ze de melk voor zeven cent per liter. In het jaar daarna, nadat ze een behoorlijke klantenkring bij elkaar hadden, werd de melk voor negen cent per liter verkocht. De melk die 's middags onverkocht mee terugkwam, werd gekarnd. De karnmolen, door een paard in beweging gebracht, was al op Reestuin aanwezig en de vloer waarover het paard liep, is nu nog aanwezig op de boerderij. De huidige bewoner heeft er een houten vloer overheen gelegd, zodoende is het historische looppad voor het paard behouden gebleven.

Het ging mijn vader waarschijnlijk te langzaam of het was te omslachtig, want een jaar daarna installeerde smid Van Leeuwen een benzinemotor in het koetshuis en het karnen ging vanaf die tijd machinaal. De karnmelk en de botter gingen niet alleen naar Rotterdam, maar mijn vader ventte de karnmelk ook uit in de Hoeksewaard. Twee keer per week ging hij 's middags met het Godschalksoordse veer naar de overkant en over de Barendrechtse brug weer terug naar Rhoon.

In 1926 kochten Arie en Huib de boerderij Middeldijk 115 (al eerder genoemd). Hugo was tuinder geworden en zo waren Opa Jan zijn knechten allen uitgevlogen. Opa verkocht Reestuin in mei 1928 aan Jilles van der Hoek en hij liet een nieuw boerderijtje bouwen aan de Voordijk. Lang heeft hij er niet van genoten, want ruim een jaar later overleed hij. Huib, die met mijn vader samen aan de Middeldijk boerde, ging naar de boerderij van opa aan de Voordijk en Arie ging alleen verder aan de Middeldijk; gemengd bedrijf annex melkzaak. Daar hebben we in de loop der jaren met z'n twaalf, tien kinderen en onze ouders, heel wat meegemaakt. Die belevenissen heeft mijn broer Jan op papier gezet. Een bewogen leven waarover hij vorig jaar op de reünie van de Groenenbomen het een en ander heeft verteld.

Het leven was hard en ik doe aan genealogie om de samenleving van het verleden opnieuw te beleven en dankbaar te zijn voor het leven van nu.

Hebt U vragen of aanvullingen naar aanleiding van mijn artikelen, dan wil ik ze graag van U vernemen.

P. Groenenboom

TAK B

5e generatie

Gerrit Willems Groenenboom 1687-1756

x

(1) 1709 Maaïke Jongendijkgraaf 1673-1742

(2) 1742 Sijgje Noute

6e "

Willem Gerrits Groenenboom 1714-1792

x

1749 Trijntje Pleunen Langendijk

7e "

Gerrit Willems Groenenboom

x

1798 Maria Lems

x

(2) Paulus Kleinjan

8e "

Willem 1798-1847

x

1823 Marijgje van Buiten 1794-1875

(wed. v. Pieter Kuijvenhoven)

(1) 1828 Jannetje Groeneweg

(2) Steintje van Gent

9e "

Pieter Groenenboom

(1) 1858 Janna Zeelenberg

(2) 1871 Joriana van Gelder

10e "

Huibrecht

1859-1949

x

1883 Antje Kaim 1856-1931

Jochem 1862-1941

x

1886 Bastiaantje Hordijk

1864-1932

Jan 1863-1927

x

1888

Adriaantje Breuk-Cornelia

hoven 1861-1950

Gerrit

1867-1954

x

1892

Admiraal

1861-1943

11e "

Pieter

1889-1975

x

Hugo

1890-1957

Arie

1892-1984

Jan

1893-1976

Huibrecht

1897-1980

x

1920

Adriana

1926

Margaretha

Vrijhof

1902-

1896-1975

1897

Groenevelt

1899-1902

1896-1975

12e "

Adriaantje

Leendert

Martha

Jan

Pieter

Jannie

Pietje

x

Bep

Arie

Hugo

Wilhelmina v.d. Burg

Smithoekseweg 199

Rotterdam

WAAR LIGT DE GRENS TUSSEN OOST-BARENDRECHT EN
HEERJANSDAM OP DE DIJK VOOR DE WAAL?
=====

Deze vraag is in het verleden enkele keren gesteld. De beantwoording vinden we namelijk in het inventarisnummer 37 van het Heerlijkheidsarchief van Barendrecht in twee akten, resp. gedateerd op 19 juni 1619 en 16 oktober 1698. Bij de akte van 16 oktober 1698 is een kaartje getekend door de landmeter Mattheus van Nispen.

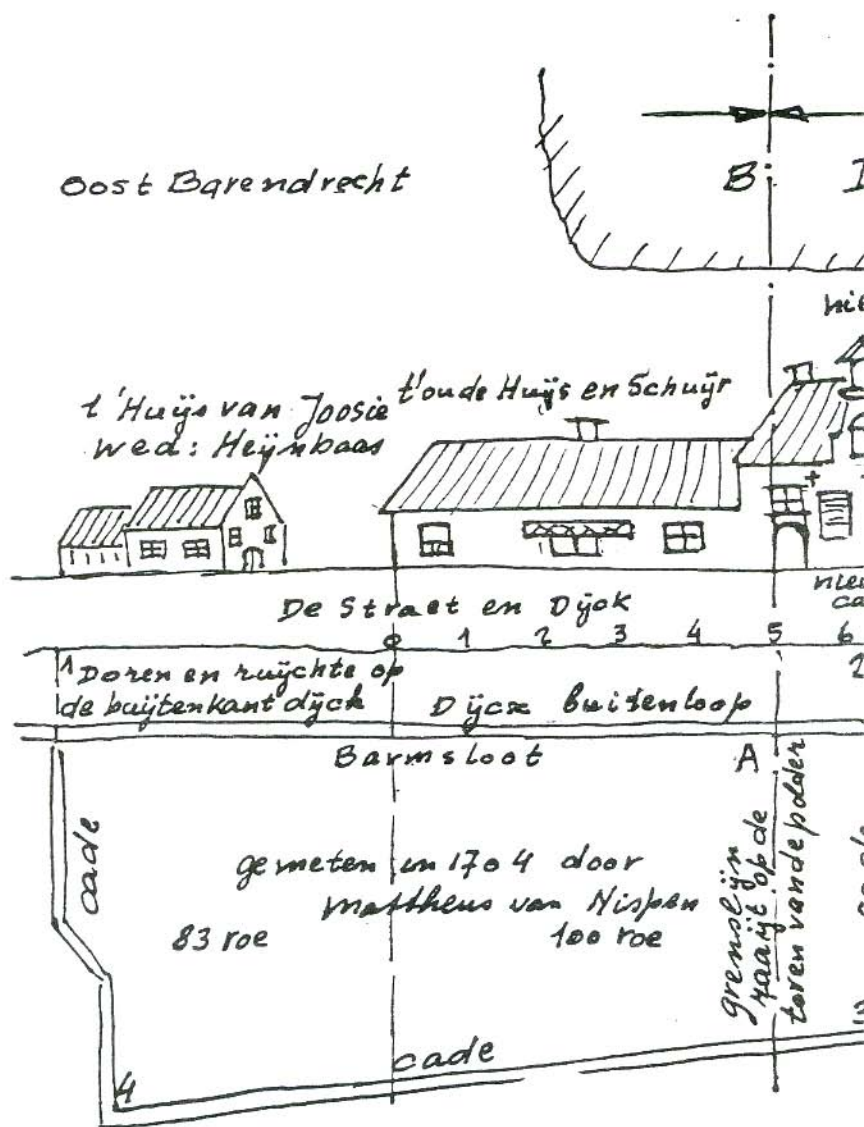
Arent Maertensz., de ambachtsheer van Oost-Barendrecht van 1615 tot 1636, geraakte al spoedig in conflict met Cornelis van der Mijle over visserijrechten. Hij heeft een proces tegen de heer-Van der Mijle aangespannen en verloren. Bij het toekennen van visserijrechten, komen natuurlijk de grenzen van het gebied waarin wordt gevist ter sprake. De grens tussen West-Barendrecht en Oost-Barendrecht is halverwege de Oostweg (heden de 3e Barendrechtseweg).

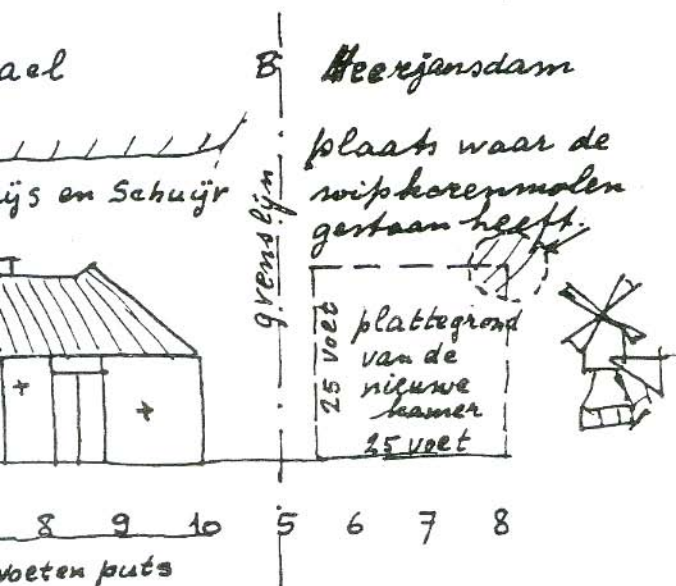
De grens tussen Oost-Barendrecht en Heerjansdam was kennelijk niet zo bekend.

Het Hof van Holland doet op 22 december 1627 uitspraak in het proces tussen beide heren en vermeldt de volgende grenzen van de visserij:

Aerent Maertensz. heeft het visrecht beginnende "uit de Reede van den halven Oostweg, sijnde het scheijt tussen Oost- en Westbarendregt, en van daar streckende Oostwaarts totte reede tusschen Heerjansdam ende Oostbarendregt, genaamd de Nagtmerrie, reedende uit den Paal gestaan hebbende voor den deurstijl van 't huijs daar den grooten Joost inwoont, zijnde het eerste huijs van Oost Barendregt, en staande aan de Westzijde van de Koornmolen aldaar tot op de Kerke van St. Anthonispol-der; behoudelijk daar inne den Verweerder (hier dus de heer Van der Mijle) zijne Possessie van de Visscherij van zijn land, eertijds gekomen van Pieter Damasch genaamt het Burgerweer; zoo wel binnen als buitendijks, strekkende uit ende ter breette van hetzelfde weer, gelegen in 't oude land Oost Barendregt Zuid op tot in de Riviere van de Maas inclus".

Uit de bewoordingen van het vonnis van 22 december 1627 kan worden opgemaakt, dat de akte van 19 juni 1619 ge-

A
plaats van het oude en nieuwe
huis van Dirck van der Wael
staande op de grens van
oost Barendrecht en Heerjansdam
getekend in october 1698 en
aangevuld in november 1704
door mattheus van Nispen
gesworen lantmeter

bruikt is voor de aanduiding van de grens tussen Oost-Barendrecht en Heerjansdam.

HEERLIJKHEIDSARCHIEF BARENDRECHT. Inv.nr. 37

Op huijden den 19^{en} Junij 1619 compareerde voor mij Jan Pieter Vekemans, openbaar notaris, residerende binnen der stede van Dordrecht, bij den Hove van Hollandt geadmitteert, in den presentie van de getuijgen onder genomeert, Willem Aerden, visscher wonende op Heerjansdam oudt 83 jaeren; Steven Jacobsz. oudt 81 jaeren ende Ploentgen Claesdr, huijsvrouw van Joost Ariensz. oudt 49 jaeren, beijden wonende onder Barendrecht ende hebben ter instantie ende versoecken van Sr. Arent Maertensz. Ambachtsheer van Oost Barendrecht seget bij haere manne ende vrouwe waerheden in plaetse van eede (pretenderende tselve tot allen tijde bij solemnelen eede te stercken) getuijcht, geaffirmeert ende verclaert waerachtich te sijn ende eerst de voorsz. Willem Aerden ende Steven Jacobsz. dat soo lange sij getuijgen heuchenisse ende kennisse hebben gehad sij altoos voor ende benefens den voorgevel van den huijse daer tegenwoordich inne wonende is, de voorsz. Ploentgen Claesdr, daer ontrent jegenwoordich is staende de voordeure van den selven huijse, gestaen heeft eenen eijcken pael, de welcke boven beslagen was met ijsere banden, ende dat eenige tijt daer naer, ten welcken tijden eenige timmerage aen tselve huijs gedaen werde, denselven pael op de voorsz. reedinge werde gestelt benefens den voorsz. voorgevel op ten houck van tselve huijs voorwaerts aen de dijck, ende dat denselven pael aldaer van onderen is vergaen, verclaerende verders alsdat sij getuijgen altoos hebben gehoort ende verstaen, dat denselven pael stondt op de reedinge ofte scheijdinge van de heerlicheijt van Oost Barendrecht ende Heerjansdam, ende dat de selve reedinge van beide de voorsz. heerlicheijden werden gevonden ende gereet van denselven pael tot op de kercke van St. Anthonis Polder, ende dat sij getuijgen oock altoos van andre oude personen ten tijde sijluijden noch jonck van jaeren waeren sulcx hebben hooren verclaeren, ende dat Ploentgen Claes verclaert haer wel kennelijcke te sijn, dat ten tijde sij getuijge jonck van jaeren was eenen pael voor den voorgevel van het huijs, daer inne sij getuijge wonende is voor aen den houck aen den dijck staende was ende dat op ten selven pael rustende was de

plaete daer op de spannagien (dakspanten) van haer getuijgens huijs comende sijn ende dat den selven pael van onderen aldaer is vergaen; welcken voorsz. pael aldaer noch staende was, geleden ontrent dertich jaeren, verclaerende mede sij getuijge van haere ouders int voorsz. haer huijs ende op den selven plaetse hebben gewoont, ende van andere oude luijden, ten tijde sij noch jonck van jaeren was, heeft hooren seggen dat den voorseijden pael was de reepael tusschen beijde de voorsz. heerlijcheijden van Oostbarendrecht ende Heeriansdam ende dat de reedinge van beijde de voorsz. heerlijcheden werden genomen en gereet, van den selven pael tot op de kercke van St. Anthonispolder ende dat tselve was het gescheijt van beijde de voorsz. heerlijcheden.

Alles sonder fraude, verteeckende tselve genoteert ende daervan bij mij notaris gemaect te werden een ofte meer acten in der bester formen;

Aldus gedaen ende gepasseert ten drije Maert ende jaere als boven, binnen den dorpe van Heeriansdam, ten huijse van Joris Henricksz. Smith, ter presentie van voors. Joris Henricksz. en Bastiaen Jansse wonende in Swijndregt als getuijgen met geloove hier toe versocht ende gebeden.

Ita attestor manu mea propria.

w.g. J.P. Vekemans

Notarius Publicus.

Inv. Nr. 37 - akte 16-10-1698

Attestatie raakende het gescheit van Oost Barendrecht en Heerjansdam

Compareerde voor ons Antonij Outraat, schout en secretaris van Oost Barendrecht, Geeme Teunisse van der Vlieth, Cornelis Cornelisse Andewegh ende Arij Jacobsz. Lagerwerff, schepenen in den ambagte voornoemt, Arij Wouterse van 't Zelfs woonende op Heerjansdam, oudt ontrent 60 jaren ende Daem Cornelis Ruijter wonende onder Oost Barendregt voornoemt aen de Steene muur, oudt ontrent 50 jaren, dewelcken verclaerden waer ende waeragtig te zijn, dat in den jaere 1695 de koorenmolen van Heerjansdam gestaan heeft op de gront den welcke tegenwoordigh door Dirck van der Wael woonende opt gescheijt van Oost-Barendrecht en Heerjansdam is doen betimmeren ende waarop tegenwoordigh

staet een groote kamer in welckers Noort-Oosthouck de molesteen van de voors. mole gestaen ofte gelegen heeft, haer uijtsigt hebbende aen de eene sijde over de Waal op de tooren van Ridderkerk ende aen de andere sijde over de riviere jegens het Oost-Somerlandt van Heijnenoot, sijnde deselve groote kamer het Oosterse gedeelte van de voors. van der Waals huijssinge, alwaer uijthangt het wapen van den Koningh van Engelandt ende het ander gedeelte westwaers aen, gekomen van Jan de Haen ende eertijts genaemt het huijs van Joost de P. waer van daen de geseijde molen in den jaere 1696 verplaets is geworden ende geset ontrent de watermolen staende aen de Waelwegh onder Heerjansdam, gevende voor redenen van wetenschap, dat sij lange jaren op de voors. molen hebben haer koren laten malen, alwaer deselve als doen was staende, gelijk sij noch tegenwoordigh op deselve mole, daer die nu is staende sijn doende, presenterende desnoots alle tselve met eeden te bevestigen, ende verclaren wij, schout en schepenen, oock kennisse te hebben alle 't voorenstaende soo inder daet waer ende waerachtigh te zijn. T'oirconde der waarheijt dese bij ons nevens de comparanten elcx onderteeckent, op den 16^{en} october 1698

Aarij Woutersen

dit merck + is gestelt bij Daem Cornelis Ruijter

A. Outraet - Geeme van der Vliet

1698

Cornelis AendeWegh

dit merck * is gestelt bij Arij Jacobsz. Lagerwerff.

+::+::+::+::+

OPMERKINGEN

1. Op het kaartje van october 1698 (blz. 14/15) staat bij het huisje aan de linkerkant: Het huisje van Joosie, wed. Heijnbaes.

Deze Joosje is: Joosien (Joosje) Jansdr. van Driel, gedoopt Barendrecht 1-8-1655, wonende Oost-Barendrecht, overleden na 10-8-1712, getrouwd in Heerjansdam (ondertrouwd te Barendrecht) 16-5-1688 met Heijndrick Jacobsz. Altena, gedoopt Heerjansdam 26-9-1655, jongeman van en wonende te Heerjansdam (1688), herbergier onder het dorp Oost-Barendrecht (1702), overleden tussen 11-4-1704 en 10-8-1712, zoon van Jacob Heijndricksz. en Sigien Joosten.

Meerdere gegevens over deze familie van Driel en Dirck

Ariensz. van der Wael zijn te vinden in het artikel van de heer K.J. Slijkerman in Gens Nostra van september 1988.

2. Het is duidelijk, dat de huidige grens tussen Barendrecht en Heerjansdam niet dezelfde is als die in 1700.

Wij vragen ons nu in 1988 af:

- a. waar lag de grens in 1700;
- b. wanneer is de grens verlegd?

Wij zijn nu als werkgroep bezig met het klapperen van de namen van de transporten in Oost-Barendrecht. Met behulp van de transporten van de huizen en de kadastergegevens hopen we de vragen a en b te zijner tijd te kunnen beantwoorden.

Zijn er mensen in Heerjansdam die ons daarbij kunnen helpen?

H. Oldenhof,
Werkgroep Filmarchief J. Schop

CARNISSE IN DE MIDDELEEUWEN

De Heer A.C. den Otter, 2e Barendrechtseweg 390, kwam in het Rijksarchief in Utrecht een akte tegen die betrekking heeft op Carnisse. De akte bevindt zich in het familiearchief Van Boetzelaer, inventarisnummer 690, registratienummer 50, en de korte inhoud ervan wekte zijn belangstelling.

Die korte inhoud is de volgende:

1510 april 7

Wilhelmus de Nova Ecclesia, abt van het convent van St. Paulus te Traiectum van de orde van Sint Benedictus, verklaart dat vrouwe Elysabeth de Moerkerck en haar erfgenamen het collatierecht zullen hebben van een door haar te stichten kerk op de plaats van de in 1100 overstroomde kerk van Karnisse.

Oorspronkelijk (Inventarisnummer 690) met de geschonden zegels van de abt in rode was en van het convent in bruine was.

Nu blijkt uit de akte, dat er een foutje in het bovenvermelde regest geslopen is. Het jaartal 1100 heeft niet betrekking op de overstroming van Carnisse, maar op de schenking door de bisschop van Utrecht van de collatierechten van de kerk van Carnisse aan het convent van St. Paulus te Utrecht. Omdat de akte nog wat meer bijzonderheden geeft volgen hierna de transcriptie in het Latijn en de vertaling ervan, aangevuld met twee akten uit het Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301.

De tekst van de akte van 7 april 1510 (de tussen haakjes geplaatste cijfers geven de nummers van de regels van de akte aan):

- (1) Nos Wilhelmus de Nova ecclesia permissione summa
Abbas prior totusque conventus Monasterii sancti
(2) Pauli Traiectensis Ordinis sancti Benedicti Omnibus
presentia visuris ac audituris Salutem In (3) Domini
sempiternam.

Noverint universitates vestre quod nos predecessoresque
nostri Abbates sancti Pauli (4) Traientensis prefati
veri collatores ecclesie eiusdemque vicarie de Karnesse
extitimus et fuimus ab anno (5) Incarnationis millesimo
centesimo regnante Henrico pie recordationis imperatore
quarto quam liberam (6) ab omnibus que ad ius Episcopale

pertinent pro remedio anime sue contulit ecclesie Sancti Pauli (7) ad sustentationem suam felicis recordationis Burchardus tricesimus tertius Episcopus Traiectensis. (8) quia tamen prochdolor (?) predicta ecclesia sic donata cum singulis attinentiis et appenditiis submersa (9) fuit longe supra hominum memoriam adeo quod nulla vestigia ecclesie prec. te (?) manserunt neque locus sive sive (10) situs aliquis invenitur ubi predicta ecclesia aut constructa aut dotata fuerat, Hinc est quod nos singulari (11) pietate et misericordia moti pericula animarum iuxta baptizandos et infirmos incommoda pauperum (12) et alia gravamina non modica plurimorum indies ibidem contingentia prout nobis querulose et lamen-(13)tabiliter sepius fuit expositum considerantes et animadvertentes Generose ac Egregie domine (14) domine Elizabeth de Moerkerck eiusdem loci Rectrici et domine liberam concessimus prout (15) concidemus per presentes facultatem quatenus ipsa eiusque filius et sui successores (16) ibidem in loco iam per dei gratiam aggeribus circumdato ecclesiam erigere edificare construere et dotare (17) posset et valeat eius expensis Omnis collatio sive provisio ad eandem eiusque filium Ludovicum (18) et suos successores imperpetuum pertinebit et spectabit sine aliquorum nostrorum presentium vel (19) futurorum Abbatum contradictione obstaculo seu impedimento quocumque. Datum et actum nostris (20) sub sigillis in premissorum Robur presentibus appensis Sub anno nativitatis Dominicae mille-(21)simo quingentesimo decimo die vero septima mensis Aprilis.

De vertaling luidt:

Wij, Willem van Nieuwkerk, met toestemming van de Hoogste, abt, prior en het gehele convent van het klooster van St. Paulus te Utrecht, behorend bij de orde van St. Benedictus, aan allen die dit zullen zien en horen eeuwig heil in de Heer.

U allen mogen weten, dat wij en onze voorgangers, abten van St. Paulus te Utrecht voornoemd, naar waarheid als collatoren van de kerk en eveneens van de vicarie van Karsesse opgetreden zijn en dat geweest zijn vanaf het jaar 1100 na de geboorte (des Heren) tijdens de regering van Hendrik IV zaliger gedachtenis, die Burchardus, drie-

endertigste bisschop van Utrecht, vrij van alles wat op het recht van de bisschop betrekking heeft, voor het heil van zijn ziel, aan de kerk van St. Paulus overgedragen heeft om zijn zalige nagedachtenis in stand te houden.

Omdat echter helaas (?) voornoemde kerk die aldus geschonken was met alles wat er toe behoorde en er mee samenhang lang voor mensenheugenis verzwolgen is, zozeer dat geen sporen van genoemde (?) kerk overgebleven zijn en geen enkele plaats of ligging gevonden wordt waar voornoemde kerk gebouwd of begiftigd geweest was, Daarom is het dat wij uit bijzondere liefde en medelijden - overwegend en bemerkend de grote gevaren van de arme zielen, afgezien van de dopelingen en de zieken, en de andere niet kleine bezwaren van zeer velen die op diezelfde plaats van dag tot dag voorvallen, zoals ons vaak klage-lijk en verdrietig uiteengezet is - aan de Edele en Geëerde Vrouwe vrouwe Elizabeth van Moerkercken, bestuurder en vrouwe van dezelfde plaats de vrije beschikking gegeven hebben, zoals wij die hierbij geven, opdat zij en haar zoon Lodewijk en hun opvolgers daar op de plaats die nu door Gods genade door dijken omgeven is, een kerk kan oprichten, optrekken, bouwen en begiftigen en daartoe in staat is met haar uitgaven.

De gehele collatie of zorg zal voor altijd de zaak zijn van en toekomen aan haar en haar zoon Lodewijk en hun opvolgers, zonder enig tegenspreken, verhindering of belemmering van een van onze huidige of toekomstige abten. Gegeven en gedaan onder onze zegels die ter versterking van het voorstaande nu aangehangen zijn in het jaar Onzes Heren vijftienhonderd en tien en wel op de zevende april.

Uit de akte blijkt, dat niemand meer wist in 1510, waar de kerk van Carnisse gestaan had. De mededeling in het regest van de akte van 7 april 1510, dat de nieuwe kerk gesticht zal worden op de plaats van de oude kerk van Carnisse, is dus ook onjuist. Wel kan worden geconcludeerd, dat de huidige Ned. Hervormde kerk van Barendrecht ook bedoeld is als vervanger van de verdwenen kerk van Carnisse.

Die huidige kerk staat daarom wellicht wat dichterbij Carnisse dan de "oudste" kerk van Barendrecht.

Hierbij heb ik nog toegevoegd de vertaling van twee akten uit het Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301 (deel IV door dr. F. Ketner (eerste stuk 1267 - 1283) blz. 95 en 104).

En wel nr. 1829:

Hendrik, abt van St. Paulus te Utrecht, geeft aan Daniel van de Merwede, knaap, de tiend van tien hoeven in het ambacht Carnisse in leen. 6 juli 1272.

En nr. 1842:

Daniel van der Merwede verklaart van de abt van St. Paulus te Utrecht het derde gedeelte van diens tiend in het ambacht Carnisse in leen ontvangen te hebben. 6 mei 1273.

De vertaling van nr. 1829 luidt:

Hendrik, door Gods toestemming abt van het klooster van de heilige Paulus te Utrecht aan allen die dit zullen zien en horen eeuwig heil in de Heer.

Laat U allen bekend zijn, dat wij onze tiende van tien hoeven die in de parochie of het ambtsgebied van Karnesse liggen, direct naast de hoeve, waarin de kerk van Karnesse gericht naar de zee gevestigd is, hebben overgedragen aan Daniel van de Merwede, knaap, als leen om van erfgenaam op erfgenaam volgens eeuwig leenrecht te bezitten; in dier voege echter, dat het voornoemde leen aan zijn oudste zoon zal komen, als hij die heeft, waarbij de collatie van voornoemde kerk van Karnesse in alles en door alles aan ons en onze opvolgers voor altijd voorbehouden is.

Ook beloofde genoemde Daniel ons met een oprechte eed van trouw, zoals hij verplicht was, dat noch hijzelf noch zijn erfgenamen aan ons en onze erfgenamen iets in de weg zullen leggen bij de verkoop van onze tiende in voornoemde parochie van Karnesse gelegen en ervoor zullen zorgen dat er niets in de weg gelegd wordt.

Wij echter hebben daartegenover beloofd aan genoemde Daniel, dat wij hem het volledige beschikkingsrecht over de genoemde tiende van de tien hoeven zullen toekennen, waar dat ook maar van ons verlangd wordt en hijzelf dat verlangt;

op voorwaarde echter, dat wij niet gehouden zijn en niet gehouden zullen zijn, als meergenoemde tiende terecht van dezelfde Daniel of van zijn erfgenamen na zijn dood

terecht ingewonnen zal zijn, aan Daniel zelf of aan zijn erfgenaam ter vergoeding een andere tiende te bezorgen in plaats van de ingewonnen tiende.

Gedaan in tegenwoordigheid van Aper van Zwindrecht, Diederik zoon van Machteld, Hendrik van Honthorst, Adam van Lockhorst en Hubert Foekee, onze leenmannen en meer andere geloofwaardige mannen.

Tot bewijs in deze zaak hebben wij dit geschrift aan voornoemde Daniel gegeven, bekrachtigd met ons zegel. Gegeven in het jaar des Heren 1272 op de achtste dag na (de dag van) de heilige apostelen Petrus en Paulus.

De vertaling van nr. 1842 is:

Aan allen die dit zullen zien maak ik, Daniel van der Merwede, bekend, dat ik van de heer abt van het klooster van St. Paulus in Utrecht in leen ontvangen heb het derde deel van zijn tiende, die hij heeft in mijn ambtsgebied in Kernisse.

Noch ik, noch mijn kinderen zullen hem iets in de weg leggen bij de collatie van zijn kerk van Kernisse en bij de verkoop van twee derde van genoemde tiende of van de vruchten ervan.

Tot bewijs van deze zaak heb ik dit geschrift met mijn zegel bekrachtigd.

Gegeven in het jaar des Heren 1273 op de zondag na de vondst van het heilig kruis.

.-.-.-.-.

Beide akten zijn afschriften, nr. 1829 uit de zestiende eeuw (leenregister St. Paulusabdij) en nr. 1842 uit de zeventiende eeuw (archieven der heerlijkheden Oost- en West-Barendrecht en Carnisse, no. 112, fol. 22v (uit de registers der St. Paulusabdij)).

De kerk die in nr. 1829 genoemd wordt is de kerk van "Karnesse versus mare". Ik meen wel eens als vertaling gelezen te hebben "Carnisse dat aan zee ligt". Het lijkt mij echter meer voor de hand te liggen te vertalen met "Karnesse gericht naar de zee" of nog liever met "Westelijk Karnesse" of "Karnesse in het Westen".

Dat impliceert echter weer, dat dit Carnisse deel zou uitmaken van een groter geheel, dat zich ook naar het Oosten zou uitstrekken.

Die kerk van Carnisse is gevestigd in een hoeve. Het La-

tijnse woord mansus (hoeve) kan, denk ik, ook wel het grondgebied van een boerderij aangeven. Uit het gebruik van het woord mansus om de plaats van de kerk aan te geven mogen we wel afleiden, dat die kerk niet een eigen plaats had in Carnisse, maar in een hoeve gevestigd was of er op zijn best in een bijgebouw ondergebracht was. We zullen er ons daarom niet een te mooie voorstelling van moeten maken.

Verder blijkt uit de vergelijking van de beide akten, dat de tiende van de tien hoeven (nr. 1829) gelijk is aan het derde deel van de tiende van het klooster van St. Paulus over geheel het ambtsgebied van Daniel van der Merwede in Carnisse (nr. 1842). En dat er dus dertig hoeven gestaan hebben in dat ambtsgebied. Dat geeft een aanwijzing voor de oppervlakte van het gehele gebied. Een gemiddelde oppervlakte van een mansus in een poldergebied hier in het Westen zal wel bekend zijn. Deze rekensom kan ons dan misschien ook wat duidelijk maken over het grondgebied dat dan voor de parochie Barendrecht overblijft.

drs. J. van Veelen

DE PLAATS VAN DE "OUDSTE" KERK VAN BARENDRECHT

In het oorkondenboek van Holland en Zeeland enz. (supplement, bewerkt door James de Fremery, 's-Gravenhage 1901) bevindt zich onder nr. 218 een akte waarin de "oudste" kerk van Barendrecht genoemd wordt. De akte is gedateerd 12 maart 1283 en is afkomstig uit het gemeentearchief van Dordrecht, Klepboek fol. 15 recto 3. In de akte wordt verklaard, dat Willem, heer van Brederode, ridder, zijn zoon Willem van Brederode, zoon van Margaretha van de Merwede, heer Danielsdochter, beleent met een tiende onder Houweningen en een hoeve onder Barendrecht.

De inhoud van de akte is de volgende:

Io Willaem, here van Brederode, ridder, make cont alle denghenen, die desen brief sullen zien ende horen, dat

ic hebbe ghegheven minen lieven zoen Willaem, dien ic hebbe bi Mergrieten, wilen dochter eens edels mans tsheren Daniels van der Marwede, des ridders, alle dien tiende, dien ic hebbe int ambocht van Houweninghen gheheeleke, ende een hoeve lands gheheeleke int ambocht van Barendrecht, die leghet tusschen tsheren Gilis kindren lant van Barendrecht, des ridders, ende tusschen der kerke aldaer, als groet ende also breet als icse selve hadde. Ende dese voerseide tiende ende hoeve lands hebbic minen voerseiden zoen Willaem ghegheven, voer minen man, in rechter leenwere te houden ende te besitten. Ende omme dat dese dinc vaste blive ende ghestade, ende ic wille, dat hi dit voerscriven goed hebbe in al deser voerscreven maniere sonder eenigherande archlist jof hinder van yemene, soe hebbe ic hem desen brief open bezeghelt met minen zeghel. Dese brief was ghegheven int jaer ons Heren dusent twee hondert drie ende tachtich, op sinte Gregorius dach.

Naast elkaar lagen daar dus in Barendrecht, volgens deze akte, de kerk van Barendrecht, daarnaast de hoeve die het bezit was van Willem, heer van Brederode, en daarnaast weer het land van de kinderen van heer Gillis van Barendrecht. Dat brengt ons op zichzelf niet zoveel verder bij het zoeken naar de plaats van de oudste kerk van Barendrecht, zolang er geen nadere gegevens bekend zijn van het bezit van Willem van Brederode en van de kinderen van Gillis te Barendrecht.

Het enige wat men nog zou kunnen concluderen uit de opgave van de begrenzende goederen, is dat het kennelijk niet nodig was de voor- en achterzijde van het gebied van de hoeve aan te geven. En dat maakt het weer waarschijnlijk, dat de drie stukken land naast elkaar met de voorzijde aan "de" dijk grensden. De puzzel is met dit kleine brokje informatie zeker niet compleet. Maar misschien helpt het een ander stukje aan te leggen.

drs. J. van Veelen

MONUMENTEN LANGS EN OP DE WEG

Op zaterdag 17 september j.l., een dag die druilerig begon, reden rond 10.00 uur vele oude voertuigen ons dorp binnen om nog eens te functioneren en wel op een bijzondere manier: zij zouden veel, heel veel belangstellenden in de gelegenheid stellen een rondrit langs historische panden te maken.

Oude brandweerwagens lieten jongensdromen in vervulling gaan. Een enkeling mocht instappen in het zijspanbakje van een mooie oude motor. En met aanslingeren werd een personenwagen aan de praat gebracht om de mensen langs oude boerderijen naar het monument te brengen, dat er niet meer is maar dat in het middelpunt van de belangstelling stond: de Barendrechtse brug. Een scharnierpunt van het driescharnierenportaal en de gedenkplaat met een schets van de brug vormden voor velen jeugdsentiment. Verhalen over "het moordenaartje" en de lange files in de jaren zestig werden dan ook volop verteld.

De brug was de ontsluiting van de Hoekse Waard. Aardig is misschien het probleem te vermelden, dat de RTM bij de aanleg van de tramlijn tegenkwam en dat vrijwel nergens in Nederland voorkwam: de watervoorziening. Een openbare waterleiding was omstreeks 1900 nog maar op enkele plaatsen aanwezig en het sloot- en grondwater was op de eilanden overal te brak voor gebruik als ketelwater. De RTM moest daarom water aanvoeren naar de stations waar de tanks der locomotieven moesten worden bijgevuld. Ook bij het station aan de Middeldijk stond een watertoren, waar de voor dit vervoer speciaal in dienst gestelde wagons met een inhoud van 10.000 liter konden worden gelost.

Terug naar het Doormanplein, fietsend over de oude wegen die allemaal al op kaarten van honderd jaar geleden te vinden zijn, en kijkend naar huizen en boerderijen die ook al heel lang langs de dijken staan, bekwam mij de vraag welke van de panden nog een eeuw vol zullen maken en welk gebouwen over honderd jaar als "typisch eind 20e eeuw" gekenschetst zullen worden. Het nieuwe gemeentehuis?

Over de brandweer, een ander zwaartepunt op deze Monumentdag, hoop ik u de volgende keer te berichten.

G.M.H. Eijkenaar-van der Haak

oud-BARENDRECHTER 70 JAAR GETROUWD
////////////////////

Onze Werkgroep Genealogie heeft nog steeds belangstelling voor gegevens van Barendrechters, die een uitzonderlijk hoge leeftijd bereikten of bijzonder lang gehuwd waren. Niet alleen personen uit vroeger tijd, maar ook uit het heden.

Van onze medewerker Lucien Pijper uit Velden bij Venlo ontvingen wij een kranteknipstel over het 70-jarig huwelijk van de oud-Barendrechtter Gerrit van Drunen. Een onderzoek in het gemeentearchief leverde aanvullende gegevens.

GERRIT IZAAK VAN DRUNEN werd op 29 augustus 1890 alhier geboren als achtste kind van de schoenmaker Adriaan Pieter van Drunen, afkomstig van Willemstad, en zijn vrouw Geertje Moerkerken, geboren in Barendrecht. Gerrits oudste broer was Jacobus van Drunen, geboren in 1876, die hier van ca. 1903 tot 1 februari 1942 gemeenteontvanger was. Hij overleed in 1949. Een broer Pieter Cornelis was hier schoenmaker en een broer Marius Leendert was tuinman in Barendrecht.

Gerrit ging in juli 1907 op 16-jarige leeftijd naar Dordrecht, waar hij het broodbakkersvak leerde. Tot juli 1912 kwam hij terug in Barendrecht, maar in die maand vertrok hij definitief naar Dordrecht.

Volgens het Dagblad voor Noord-Limburg van 30 september 1988 werd Gerrit later belastingambtenaar. Na zijn overplaatsing als commies naar Maalbroek (Limb.) kwam hij in de kost bij de familie Bremmers. In oktober 1918 huwde hij de 20-jarige dochter des huizes Leentje. In 1929 werd hij benoemd tot ontvanger en van zijn pensionering tot zijn 92e jaar werkte hij als belastingconsulent. In oktober 1988 vierden de 98-jarige Gerrit en zijn 90-jarige Leentje in het bejaardenhuis Meeuwbeemd te Venlo hun 70-jarige bruiloft.

A.M. Overwater

REDACTIE

Mw. G.M.H. Eijkenaar-van der Haak
Wilhelminastraat 19
tel. 12110

Mw. J.W.E. Kouw
Singel 32
tel. 16059

Illustraties: Mw. H.A. Plomp-Monshouwer
Develsluis 6
Heerjansdam
tel. 01857 - 1923

Hr. J.M.J. Tieman
Vlietweg 12
tel. 14103

++++++

CONTRIBUTIE

Minimaal f 13,50 per jaar. Het beschikbaar stellen van een extra bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. Overmaken van de contributie kan geschieden door gebruik te maken van de toegezonden acceptgirokaart of door overmaking op gironummer

25 30 926 t.n.v. de Historische Vereniging Barendrecht.

++++++

WERKGROEP BODEMONDERZOEK

Contactpersoon: Mw. H.A. Plomp-Monshouwer
Develsluis 6
Heerjansdam
tel. 01857 - 1923

WERKGROEP GENEALOGIE

Contactpersoon: Hr. A.M. Overwater
Jaagpad 65
Barendrecht
tel. 01806 - 12152

WERKGROEP FILMARCHIEF J. SCHOP

Contactpersoon: Hr. H. Oldenhof
Rietgors 7
Barendrecht
Tel. 01806 - 19273

WERKGROEP BARENDRECHT VAN VROEGER OP ANSICHT EN FOTO

Contactpersoon: Hr. G. van der Schoor
Rijnstraat 17
Barendrecht
tel. 01806 - 13200

WERKGROEP HISTORISCH BOERDERIJ ONDERZOEK

Contactpersoon: Hr. A.G.W. Wesdorp
de Zeeg 25
Tel. 01806 - 13872

WERKGROEP TENTOONSTELLINGEN

Contactpersoon: Mw. J.W.E. Kouw
Singel 32
Barendrecht
Tel. 01806 - 16059

++++++